

Az állampolgári részvétel és közösségeink erősítése

■ BESZÁMOLÓ A RESZTORATÍV GYAKORLATOK NEMZETKÖZI INTÉZETÉNEK BUDAPESTI KONFERENCIÁJÁRÓL (2007. NOVEMBER 7-9.)

„Részvétel, felelősségvállalás, kommunikáció, közösség, törődés, helyreállítás, megértés, elfogadás” – ezek a fogalmak övezték a Resztoratív Gyakorlatok Nemzetközi Intézete (www.iirp.org) és a Közösségi Szolgáltatások Alapítványa Magyarország (www.iirp.org/hu) által közösen rendezett háromnapos konferenciát.

Az ún. helyreállító (resztoratív) szemlélet alkalmazói számos gyakorlati modellel – pl. mediációval, konferencia-modellekkel, kör-modellekkel, csoportos döntéshozatali módszerekkel – dolgoznak az európai, amerikai, ázsiai, ausztráliai és afrikai kontinensek országában. Az egyes – sokszor nagyban eltérő – módszerek hasonlatossága, hogy minden esetben céljuk: konstruktív megoldást adni a személyközi, kiscsoportos és társadalmi konfliktusokra; résztvételt biztosítani a konfliktusban érintettek számára, valamint olyan megoldáshoz hozzásegíteni a feleket, amelyben szükségleteik és érdekeik egyaránt tükröződnek. Más szóval, a megoldáskeresés minden esetben az érintettekkel, nem ellenük és nem nélkülük történik.

Ezen elvek alapján dolgozó szakemberek gyűltek össze 2007 őszén – különleges alkalommal – Magyarországon megrendezett nemzetközi rendezvényen. A háromnapos konferencián részt vettek pedagógusok, szociális munkások, pszichológusok, pártfogók, nevelők, rendőrök, bírók, ügyészek, szakpolitikusok, társadalomkutatók – emberek, akik a békés konfliktuskezelés útjait keresik munkájukban (és talán magánéletükben is).

A rendezvény első napján az előadások két nyelven voltak hallhatók. Ez lehetőséget teremtett arra, hogy a kb. 120 fős nemzetközi közönség mellett több mint 200 magyar szakember is részt vegyen a gyermek- és családvédelem, az igazságügy és az oktatási rendszer legkülönbözőbb szektoraiból. Az előadásokkal, filmvetítésekkel és interaktív gyakorlatokkal színesített napon elsőként Herczog Mária¹ és Negrea Vidia emlékezett meg a helyreállító módszerek magyarországi bevezetésének folyamatáról. Ezt Ted Wachtel és Paul McCold előadása követte, bemutatva a resztoratív gyakorlatok elméleti hátterét és kutatási eredményeit. Módszertani tapasztalatokat Terry O’Connel, ausztrál rendőrtől kaphatott a közönség, aki több ezer konfliktusban – köztük emberölési cselekményeket követően is – facilitált érintett felek és közösségek között. A délutáni előadások során Dr. Hatvani Erzsébet beszélt a 2007-ben bevezetett büntetőügyi mediáció tapasztalatairól, valamint Kerényi Mária és – Szűcs Enikő tolmácsolásában – Magyar Gyöngyvér mesélt a resztoratív módszerek oktatásban és gyermekvédelmi intézményekben alkalmazott hatásairól.

A nap utolsó előadásaiként Rob van Pagée a családi csoportkonferenciáról, Bruce Schenk az iskolai alkalmazásokról, Eva Fahlström pedig a hajléktalanokkal való segítő munka terén járt körbe a resztoratív filozófia alkalmazhatóságát és hatásait. Mindezt szemléletes filmek illusztrálták, az egyéni benyomást pedig kis körökben tudták megosztani egymással a résztvevők.

A konferencia második és harmadik napja igazi utazás volt: a több mint 50 előadás és műhelybeszélgetés országról országra mutatott példákat arra, hogy egyének, közösségek és egész társadalmak miként kezelik konfliktusaikat. Legyen szó családokról, iskolákról, intézményekről, börtönökről, háborúkról, a gyakorló szakemberek mindvégig arra fókuszáltak, miként lehet teret adni a részvételi döntéshozatalnak, az érzelmek feltárásának, a közös szabályok megalkotásának és követésének, a közösségi kötelekek helyreállításának, a visszafogadásnak és a megbékélésnek.

Az olvasó talán most arra gondol, amire e sorok írója is: nincs-e égető szükség minderre Magyarországon is? Mi hiányzik ahhoz, hogy a fenti szemléletet számos gyakorlati példa tükrözze ebben az országban is? Mi az a változtatás, ami nem másoktól függ, és amire nem kell holnapig várni? Mi az, amit mi magunk és a mai nap meg tudnánk lépni?

A resztoratív módszer a személyes és aktív felelősségvállalásra épít: azt mondja, bármilyen kicsi is egy egyéni vállalás, többet ér, mint a hangzatos, látványos és soha meg nem valósuló ígéretek. És az is biztosan állítható, van olyan kicsi lépés, amely megtehető anélkül, hogy mások döntéseitől függne. Tehát nincs akadálya, hogy mi magunk – akár szakmai-, akár magánéletünkben – tegyünk egy apró lépést a békés konfliktuskezelés irányába. Veszíteni nincs mit, legrosszabb esetben is csak minden úgy marad, ahogy volt.

Fellegi Borbála
<http://www.fellegi.hu>

¹ A megemlékezés teljes szövegét Beszámoló rovatunkban közöljük. (A szerk.)